

We Lwowie, dnia 2. kwietnia 1901.

Aleg. 49

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z przedłożeniem projektu ustawy lasowej.

Wysoki Sejmie!

Sprawa reformy ustawy lasowej, podnoszona w Sejmie niemal od początku ery konstytucyjnej, wznowioną została na ubiegłej sessji sejmowej w dniu 2. kwietnia 1900 r. wnioskiem posła Franciszka Rozwadowskiego, zmierzającym do spowodowania Wydziału krajowego, ażeby po zasięgnięciu opinii odpowiednich czynników przedłożył Sejmowi projekt ustawy lasowej w miejsce obowiązującego dziś patentu z dnia 3. grudnia 1852 r. Wniosek ten, uzasadniony przemówieniem wnioskodawcy na posiedzeniu Wys. Sejmu w dniu 4. kwietnia 1900 r. przekazał Wys. Sejm Komisji gospodarstwa krajowego.

Komisya w sprawozdaniu swem o wniosku posła Rozwadowskiego podniosła ważność poruszonej sprawy wskazując w historycznym poglądzie z jednej strony na szereg uchwał i rezolucyi Wys. Sejmu w przedmiocie reformy ustawy lasowej, na braki i wady tej ustawy, nieodpowiadającej dzisiejszym stosunkom krajowym i nie stojącej na wysokości dzisiejszego stanu nauk przyrodniczych i leśno-agrarnej polityki, z drugiej zaś strony na liczne odezwy i rozporządzenia c. k. Namiestnictwa, świadczące, że także c. k. Rząd uznawał już od dawna nieskuteczność postanowień obowiązującej ustawy lasowej i trudność, jeśli nie wprost niemożliwość jej wykonania. Przedewszystkiem zaś wskazała Komisya gospodarstwa krajowego na wyniki ankiety zwołanej przez c. k. Rząd w r. 1889 dla reformy ustawy lasowej. Przedłożony ankiecie zarys projektu krajowej ustawy leśnej jest dowodem, że c. k. Rząd uznał ustawę za zasadniczo wadliwą i stosunkom kraju nieodpowiednią i że zarazem uznał kompetencję Sejmu do wydania nowej krajowej ustawy leśnej. Przedstawiwszy w dalszym ciągu swego sprawozdania główne zasady, na których projekt ustawy oprzeć należy, przedłożyła Komisya Wys. Sejmowi wniosek do uchwały, polecającej Wydziałowi krajowemu, by przedłożył Wys. Sejmowi projekt ustawy lasowej, uwzględniającej zasady w sprawozdaniu Komisji streszczone.

Jakkolwiek sprawozdanie Komisji nie przyszło pod obrady Wys. Sejmu i wniosek powyższy nie został załatwiony, mimo to Wydział krajowy, dzieląc zdanie Komisji gospodarstwa krajowego, że reforma ustawy lasowej jest rzeczą dojrzałą i dotychczasowemi studjami dostatecznie przygotowaną, zajął się po wysłuchaniu opinii kraj. Komisji dla spraw rolniczych wypracowaniem projektu ustawy lasowej i przedkłada go Wys. Sejmowi do uchwały.

Przy wypracowaniu projektu oparł się Wydział krajowy na zasadach przez Komisję gospodarstwa krajowego proponowanych, zgodnych w głównym zarysie z zasadniczymi postanowieniami projektu uchwalonego przez ankietę, która obradowała w r. 1889 na wezwanie c. k. Namiestnictwa. Wydział krajowy pomija szczegółowy rozbiór projektu ustawy i, powołując się na wyczerpujące uzasadnienia zamieszczone w zeszłorocznym sprawozdaniu Komisji gospodarstwa krajowego, streszcza w dalszym ciągu tylko główne zasady przedłożonego Wys. Sejmowi projektu ustawy lasowej.

I. Punktem wyjścia ustawy z r. 1852 było, według słów w tejże ustawie przytoczonych, „zabezpieczenie możności zaspokojenia potrzeby drzewa, dotyczącej wszystkich stosunków życia“. To stanowisko prawodawcy straciło z biegiem czasu wiele ze swego znaczenia: produkcya drzewa nie może być dziś uważaną jako najważniejszy, jedyny czynnik, uzasadniający potrzebę szczególnej ustawowej opieki nad gospodarstwem leśnym. Na pierwszy plan występują fizyograficzne znaczenie lasów, ich wpływ na bieg wód, na ochronę ziemi i kultury — a więc względy na interes ogółu, na ogólne dobro publiczne. Wychodząc z tego zasadniczego założenia projekt ustawy poddaje lasy tylko o tyle i w takiej mierze kontroli i nadzorowi władz, o ile i w jakiej mierze utrzymanie tych lasów w kulturze leśnej uznanem zostanie za konieczne ze względu na dobro publiczne. Ustawa określa i wylicza wszystkie te względy dobra publicznego, które zniewalają do ograniczenia właściciela lasu w zarządzie jego własnością i poddania lasu kontroli władzy, z drugiej strony zawiera ustawa ściśle określenie miary i stopnia tej kontroli.

Stosownie do stopnia kontroli władz, potrzebnej do osiągnięcia celu w ustawie zakreślonego, dzieli ustawa wszystkie lasy na następujące kategorie:

1. Lasy zamknięte (Bannwälder), które ze względów dobra publicznego pozostać muszą nietknięte (§. 7.);

2. Lasy chronione (Schonwälder), w których może być eksploatacyja prowadzona, jednak z pewnymi w ustawie określonymi ograniczeniami (§. 5.);

3. Lasy podległe przymusowi leśnemu (dem Forstzwang unterworfenen Wälder) położone na gruntach nadających się tylko pod kulturę leśną. Gospodarka w tych lasach podlega kontroli władzy tylko w tem, czy odpowiada właściwościom gruntu leśnego i zasadom gospodarstwa lasowego;

4. Lasy wolne (freie Wälder), których utrzymanie w kulturze leśnej jest bez znaczenia dla dobra publicznego (§. 25.).

Lasy wolne, zapewniające swym właścicielom zupełną swobodę gospodarowania podlegają postanowieniom ustawy jedynie o tyle, o ile chodzi o wywóz, spław i spust drzewa, o zapobieżenie klęskom spowodowanym w lasach przez pożary lub szkodliwe owady.

W chwili wejścia w życie nowej ustawy podlegać będą przymusowi leśnemu wszystkie grunta wpisane w katastrze gruntowym jako lasy, a prawomocnymi orzeczeniami z katastru tego nie wykreślone i wszystkie grunta prawomocnymi orzeczeniami za lasy uznane, a w katastrze gruntowym nie zapisane. Wyłączenie lasu z pod przymusu leśnego, uznanie go za wolny, może w wykonaniu ustawy nastąpić na żądanie właściciela jedynie orzeczeniem powołanej władzy w każdym poszczególnym wypadku, po przeprowadzeniu odpowiednich dochodzeń.

Wprowadzając powyższe kategorie lasów, wprowadzając lasy wolne na wzór ustawodawstw północno-niemieckich, zwłaszcza ustawy dla Prus z dnia 6. lipca 1875, zrywa projekt ustawy ze stanowiskiem patentu z dnia 3. grudnia 1852 r., poddającego wszystkie lasy pod kontrolę władzy bez ścisłego określenia miary i stopnia tej kontroli i stosuje ograniczenia ustawowe do indywidualnego charakteru lasów, uwalnia je od więzów nieużytecznych, oswabada tem samem władze od za wielkiej ilości obowiązków, utrudniającej wykonywanie kontroli tam, gdzie ona najbardziej potrzebna i konieczna, usuwa wreszcie przeszkodę oddawania ziemi, zostającej pod leśną kulturą, kulturze wyższej, bez jakiegokolwiek niebezpieczeństwa dewastacyi lasów ze szkodą prywatną właściciela, czy też gospodarstwa krajowego.

Obostrzając przymus gospodarki leśnej w lasach zamkniętych i chronionych zawiera projekt ustawy zarazem postanowienia o odszkodowaniu właściciela za uszczerbek w czystym dochodzie z lasu, spowodowany rygorem przepisów ustawy.

II. Projekt ustawy nie narusza dotychczasowej organizacyi władz lasowych, jako władz czuwających nad wykonaniem ustawy i orzekających o karach za niewykonanie przepisów tej ustawy, zarazem jako władz wykonawczych w sprawach lasowych, obok tego jednak powołuje projekt ustawy jeszcze osobne władze orzekające w sprawach gospodarstwa lasowego i uprawnione do przedkładania w tych sprawach wniosków i opinii władzom wykonawczym, a mianowicie:

1. C. k. okręgowe Komisye lasowe dla każdego z 24 okręgów lasowych, na które kraj w wykonaniu ustawy będzie podzielonym;

2. C. k. krajową Komisję lasową, urzędującą przy politycznej władzy krajowej;

3. C. k. Ministerstwo rolnictwa.

W skład okręgowych Komisyj leśnych i kraj. Komisji leśnej wchodzi przedstawiciele władz rządowych i przedstawiciele władz i korporacyj autonomicznych. Komisye obradują kolegialnie i rozstrzygają większością głosów. Taka organizacya władz daje najlepszą rękojmię trafnego zastosowania i sprężystego wykonania ustawy. Zapatrywanie to nie potrzebuje szczegółowego umotywowania, bo odpowiada zupełnie stanowisku, jakie w tej sprawie zajęła ankieta krajowa, która w r. 1889 obradowała nad reformą ustawy lasowej, i stanowisku, jakie zajął Wys. Sejm w uchwale swej z dnia 30. września 1884, powziętej po dłuższej i zasadniczej dyskusyi nad sprawozdaniem Komisji gospodarstwa krajowego o wniosku ś. p. posła Mieroszewskiego, a wzywającej c. k. Rząd, by z zaprowadzeniem nowej ustawy leśnej utworzone zostały w Galicyi: Krajowa rada leśna i okręgowe rady leśne.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony % projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Mieczysław Onyszkiewicz w. r.

Członek Wydziału krajowego.

U s t a w a

z dnia którą wydana zostaje ustawa lasowa dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Dołączona ustawa lasowa dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wchodzi w życie w rok po ogłoszeniu jej w Dzienniku ustaw krajowych. Z tą samą chwilą traci moc obowiązującą dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem patent z dnia 3. grudnia 1852 r. (Dz. u. p. Nr. 250) i wszelkie ustawy i rozporządzenia, odnoszące się do przedmiotu niniejszej ustawy z wyjątkiem jedynie postanowienia zawartego w końcowym ustępie §. 18., tudzież postanowień zawartych w §§. 53—76. włącznie patentu z dnia 3. grudnia 1852 r. (Dz. u. p. Nr. 250) i ustaw i rozporządzeń przedmiotu tych postanowień dotyczących, które pozostają nadal w mocy, jako przepisy o ochronie lasów przeciw czynnościom osób trzecich.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi rolnictwa i Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Projekt ustawy lasowej.

I. Postanowienia o gruntach podlegających przymusowi lasowemu.

1. Postanowienia ogólne.

§. 1.

Następujące postanowienia I. rozdziału niniejszej ustawy (§§. 2—26.) odnoszą się do tych gruntów, które podlegają przymusowi lasowemu, względnie do drzewostanów znajdujących się na takich gruntach.

Przymusowi lasowemu podlegają następujące grunta:

1. grunta wpisane jako lasy w katastrze podatku gruntowego, założonym w wykonaniu ustawy z dnia 24. maja 1869 l. 88. Dz. u. p., z wyjątkiem tych, dla których uzyskano zezwolenie na wykarczowanie w myśl §. 2. ustawy lasowej z dnia 3. grudnia 1852;

2. te grunta, które po wpisaniu w katastrze podatku gruntowego jako podlegające innemu rodzajowi uprawy następnie prawomocnym orzeczeniem albo rozporządzeniem poddane zostały uprawie lasowej;

3. te grunta, które poddano przymusowi lasowemu w myśl przepisów II. rozdziału niniejszej ustawy (§§. 27—29.).

W tych wypadkach, gdzie w chwili wejścia w życie niniejszej ustawy grunt, wpisany w katastrze jako las, jest użyty do innych celów (§. 1. ustęp 2.) winien właściciel tego gruntu donieść o tem za pośrednictwem powiatowej władzy politycznej c. k. okręgowej Komisji lasowej w ciągu roku od chwili wejścia w życie niniejszej ustawy i zarazem złożyć oświadczenie, czyli zamierza zatrzymać dotychczasowy sposób użycia gruntu nadal.

To oświadczenie jest decydującem dla przeprowadzenia odnośnych zmian w katastrze.

W tych wypadkach, gdzieby c. k. Komisya okręgowa lasowa miała wątpliwości, czyli ta zmiana nie pociągnęłaby za sobą niebezpieczeństwa lub szkody dla interesów dobra publicznego, winna taż władza przy współudziale rzeczoznawców przeprowadzić potrzebne dochodzenia i na ich podstawie wydać orzeczenie.

Przeciw takiemu orzeczeniu władzy lasowej okręgowej przysługuje prawo rekursu do wyższej władzy.

Grunt podlegający przymusowi lasowemu może być pod warunkami wyszczególnionymi w §. 25. od przymusu lasowego uwolnionym.

2. Ogólne zasady zachowania lasów.

§. 2.

Każdy grunt podlegający przymusowi lasowemu powinien być zagospodarowywanym jako las i utrzymywanym w zalesieniu odpowiedniemu temu rodzajowi uprawy i sposobowi odnośnego gospodarstwa lasowego, (gospodarstwa wysokopiennego, niskopiennego lub połączonego.)

Zręby czyste (Kahlschläge) winne być zalesione w ciągu lat pięciu.

Zręby płądownicze (obsiewne), na których nie zostawiono ilości nasienników potrzebnej do naturalnego obsiewu, albo pozostawiono drzewa niezdatne do wytworzenia nasienia, lub zręby takie, na których grunt jest tak zdziczały, że naturalne zalesienie jest niemożliwym, stoją na równi ze zrębami czystymi i powinny być zalesione w wywymienionym czasokresie.

Jeśli jednakowoż właściciel nie z własnej winy nie może zalesić zrębów w powyższym czasokresie, może władza lasowa okręgowa po przeprowadzeniu postępowania przewidzianego w §. 64. przyzwolić na stosowne przedłużenie tego czasokresu. Po upływie tego czasokresu nastąpi zalesienie na koszt właściciela na podstawie orzeczenia władzy.

§. 3.

Oprócz wszelakich czynności gospodarczych dotyczących gruntu, podlegającego przymusowi lasowemu, lub drzewostanu, znajdującego się na tym gruncie, któreby się sprzeciwiały przepisom §. 2., są nadto zakazane następujące czynności bez względu na specjalne miejscowe stosunki, jako szkodliwe dla zachowania lasu:

1. Pasanie bydła w tych częściach lasu, które przeznaczone są do odmłodnienia i w młodnikach (zagajnikach, zapustach).

2. Wpuszczanie wogóle do lasu większej ilości bydła na paszę, aniżeli ilość istniejącej paszy pozwala.

3. Zbieranie ściółki z liści i szpilek w drzewostanach poniżej lat trzydziestu i w młodych zapustach. Zbieranie podściółki nie powinno być powtarzaniem na tej samej przestrzeni w lasach liściowych przed upływem lat 3, a w lasach szpilkowych przed upływem lat 5.

4. Zbieranie ściółki gałązkowej (okrzesanki) z drzew stojących, rozpalenie ognia w lesie, a w czasie, gdy śniegu nie ma, także i poza lasem aż do oddalenia 100 metrów od granicy lasu, bez zachowania należytej ostrożności i bez pozwolenia straży lasowej.

5. Takie prowadzenie zrębów, które naraża widocznie sąsiednie drzewostany na uszkodzenie przez wiatry.

§. 4.

Tam, gdzie przez wyrębanie jakiejś części lasu sąsiedni las może być wobec panującego w danym miejscu kierunku wiatru

widocznie narażony na niebezpieczeństwo uszkodzenia przez wiatry, jest właściciel drzewostanu ochraniającego zobowiązany uwiadomić swego sąsiada zawczasu o zamierzonym wyrębie i porozumieć się z nim co do odpowiednich środków, zapobiegających temu niebezpieczeństwu, tudzież co do ewentualnego odszkodowania, albo, gdyby do zgody nie przyszło, zażądać orzeczenia władzy lasowej okręgowej.

3. Zachowanie lasu w lasach chronionych.

§. 5.

Lasy, które dla niekorzystnych warunków, wynikających już to z ich położenia, już to z jakości gruntu, na którym rosną, wymagają szczególnej, tj. sięgającej poza obowiązki wynikające z postanowień §§.: 2. i 3. niniejszej ustawy, ostrożności dla zabezpieczenia ponownego zalesienia gruntu lasowego lub dla ochrony drzewostanu od szkód elementarnych (lasy chronione), mogą być zagospodarowywane tylko z zachowaniem tych ostrożności.

Lasy takie i ostrożności, które przy ich zagospodarowywaniu zachować należy, są:

A. Lasy położone na gruntach podatnych do tworzenia piasków lotnych.

W takich lasach nie wolno pasać w lesie, nie wolno wykarczowywać pniaków i korzeni, nie wolno uprawiać pól polnych na zrębach (Zwischenfruchtbau), nie wolno zbierać podściółki wogóle, zatem nietylko opadłych liści i szpilek, ale także wszelkiej innej powłoki ziemi. Wyrębywanie drzewa może się odbywać tylko za pomocą wąskich czystych zrębów, prowadzonych ile możliwości prostopadle do kierunku wiatrów pannających, lub też przez stopniowe przerebywanie przy równoczesnem odmładnianiu.

B. Lasy na stromych zboczach w ogólności lub na pochyłościach położone, jeśli przy ogołoceniu gruntu zachodzi obawa spłókania lub usypania się ziemi.

W lasach tej kategorii nie wolno wykarczowywać pniaków i korzeni, a wyręb można prowadzić tylko sposobem płądrowniczym albo w wąskich czystych zrębach, prowadzonych prostopadle do kierunku spadu.

C. Lasy na górnym krańcu wegetacji leśnej położone. W lasach tych nie wolno pasać, a powinny być zagospodarowywane sposobem płądrowniczym.

W lasach określonych pod A., B. i C. nie wolno też zakładać bez zezwolenia władzy lasowej kamieniołomów, przeprowadzać wykopów ziemnych i t. p.

D Lasy na nieskalistych brzegach większych wód położone.

W lasach tej kategorii nie wolno w pasie szerokości 100 metrów, po obu brzegach, karczować pniaków lub korzeni.

§. 6.

Okręgowa władza lasowa winna z urzędu wdroyć rozprawę o wyłączenie lasów chronionych, następnie zawiadomić właściciela lasu o zaliczeniu jego lasu do lasów chronionych i o połączonym z tem obowiązku zachowania szczególniejszych ostrożności. Czynność tę winna władza przeprowadzić w ciągu lat pięciu od chwili wejścia tej ustawy w życie. Termin ten nie wyklucza atoli prawa władzy do wydawania i po upływie tego czasu orzeczeń, zaliczających pewne lasy do kategorii lasów chronionych.

Właściciel lasu jest obowiązany bez względu na to zadanie władzy także przed doręczeniem mu owego zawiadomienia i podczas rozprawy nad wniesionem ewentualnie od orzeczenia odwołaniem, las, który należy wedle stosunków miejscowych oczywiście do kategorii lasów chronionych, zagospodarowywać z zachowaniem ostrożności (§. 5.) ustawą przepisanych.

4. Lasy zamknięte (Bannwälder).

§. 7.

Tam, gdzie :

1. dla ochrony źródeł leczniczych lub dla utrzymania zalesienia okolicy odpowiadającego wymaganiom higienicznym jakiegoś uzdrowiska i jego warunkom leczniczym ;

2. dla zabezpieczenia źródeł zaopatrujących jakąś okolicę w wodę ;

3. dla ochrony : miejscowości, poszczególnych budynków, dróg i zakładów komunikacyjnych tak lądowych jak wodnych, tudzież robót publicznych i melioracyjnych, gruntów uprawnych, przed lawinami, spadaniem skał, usuwaniem się kamieni, usypywaniem się ziemi, osiadaniem i usuwaniem się budynków, zaspami piaszczystymi, zatorami lodowymi i innymi podobnymi niebezpieczeństwami, tudzież przed podmywaniem brzegów lub uszkodzeniem przez krę ;

4. dla zapobieżenia : uszkodzeniom biegu wód przez napełnianie się łożysk piaskiem lub szutrem ; szkodliwej zmianie stanu wód w rzekach i kanałach lub innym tym podobnym uszkodzeniom ; wreszcie

5. dla ułatwienia budowy lub ruchu jakiej kolei,

okazuje się potrzebnem zastosowanie odrębnych przepisów co do obchodzenia się z jakimś lasem lub częścią lasu, może władza lasowa uznać orzeczeniem ten las lub tę część lasu na oznaczony lub nieoznaczony przeciąg czasu, stosownie do potrzeby, za zamknięty — jeżeli interesa, o których ochronę w danym wypadku chodzi, są ze względów gospodarstwa krajowego lub z innych publicznych względów większej wagi, aniżeli szkody spowodowane przez ograniczenie gospodarstwa lasowego i zamknięcie lasu (Bannlegung).

§. 8.

Zamknięcie lasu polega na wydaniu przez Władze przepisów co do gospodarowania w lesie, potrzebnych dla osiągnięcia celu, t. j. odwrócenia jednego z niebezpieczeństw wymienionych w §. 7. niniejszej ustawy a odpowiadających miejscowym warunkom, i na możliwym zapewnieniu im ścisłego wykonania. W razie potrzeby może orzeczenie o zamknięciu lasu zawierać także : zastanowienie lub ograniczenie pobierania pewnych użytków, określenie sposobów pobierania użytków, nakazanie lub wykluczenie pewnych sposobów transportu drzewa i nakaz wykonania szczególniejszych środków ochronnych (murów ochronnych, rowów ochronnych, zapustów itp.), lub nakaz zezwolenia na wykonanie takich środków.

Przy rozprawie, która winna poprzedzić orzeczenie o zamknięciu lasu, i przy wydaniu orzeczenia winna władza rozważyć, czyli w orzeczeniu o zamknięciu lasu chodzi :

a) jedynie o jasne stwierdzenie, powtórzenie lub wyjaśnienie i zabezpieczenie wykonania takich przepisów, do których zachowania

- właściciel lasu już wedle innych postanowień niniejszej ustawy lub z mocy innych ustaw lub wreszcie z tytułu wynikającego z prawa prywatnego jest obowiązany, a to w celu zapobieżenia jednemu z niebezpieczeństw, wymienionych w §. 7. niniejszej ustawy, lub też
- b) o zakazanie takich czynności, które wedle doświadczenia mogą spowodować niebezpieczeństwo lawin, spadania skał, usuwania się kamieni lub usypywania się ziemi dla samego lasu zamkniętego, lub wreszcie
 - c) o takie przepisy i rygory, które nakładają na właściciela lasu z powodu odrębnego celu zamknięcia lasu dalej idące zobowiązania aniżeli te, które z ustępów lit. a) i b) wynikają.

§. 9.

Orzeczenia dotyczące zamknięcia lasu kategorii wymienionych w §. 8. lit. a) i b) nie dają właścicielowi lasu prawa do żądania odszkodowania.

O ile zaś właściciel lasu wskutek orzeczenia o zamknięciu lasu, wydanego w warunkach przewidzianych w §. 8. lit. c), i spowodowanego przez nie droższego sposobu gospodarowania w lesie lub wskutek zaprowadzonego przez to nadzoru, dozna uszczerbku w czystym dochodzie z lasu lub o ileby dlań wynikły koszty z powodu wykonania nakazanych specjalnych budowli ochronnych, należy mu się za to odszkodowanie. Jeśli zamknięcie lasu służy także do odwrócenia niebezpieczeństwa lub szkody od jego własnych posiadłości, należy to przy oznaczeniu i wymiarze odszkodowania uwzględnić.

Wedle tych zasad należy także wynagrodzić szkody spowodowane przez zamknięcie lasu innym osobom, które mają prawa użytkowania z lasu zamkniętego.

§. 10.

Jeżeli zamknięcie lasu jest wobec celu swego prawdopodobnie trwałe a zarazem połączone z takimi utrudnieniami w gospodarstwie, iż przypuszczać należy, że właściciel z lasu swego nie będzie mógł mieć w przyszłości odpowiedniego pożytku, natenczas należy na jego żądanie orzec zamiast odszkodowania zupełne wykupienie lasu zamkniętego (gänzliche Ablösung des Bannwaldes).

§. 11.

Władza lasowa wydaje orzeczenia o zamknięciu lasów w granicach postanowień zawartych w §. 8. a) i b) na podstawie przeprowadzonych dochodzeń, podjętych albo z urzędu, albo na żądanie i wnioski osoby, powołanej i uprawnionej do obrony interesów, dla których ochrony ma być orzeczone zamknięcie lasu.

Orzeczenie o zamknięciu lasu, wymagające wydania przepisów przewidzianych w postanowieniu §. 8. ustęp c) może Władza lasowa wydawać jedynie na żądanie i wnioski osób powołanych i uprawnionych do obrony interesów, dla których ochrony ma być orzeczone zamknięcie lasu i po przesłuchaniu innych w tej sprawie interesowanych.

Żądający wydania orzeczenia uznającego las za zamknięty i przepisów przewidzianych w §. 8. c) niniejszej ustawy winien złożyć wobec władzy oświadczenie, iż gotów jest pokryć pretensje

do odszkodowania względnie wykupna (§§: 9. i 10.), wynikające z uznania lasu za zamknięty, bądź sam, bądź wspólnie z innymi, którzy z ochrony zapewnionej przez zamknięcie lasu będą korzystał. Jeśli w tym razie, (gdzie interesowanych jest kilku), nie przyjdzie do skutku ugoda co do obowiązku odszkodowania właściciela lasu, winna władza lasowa oznaczyć stosunek, w jakim poszczególni interesowani mają się przyczynić do odszkodowania wedle stopnia i miary, w jakim każdy z nich jest interesowanym w odwróceniu niebezpieczeństwa grożącego.

Postępowanie o zniesienie zamknięcia lasu należy wdrożyć na żądanie właściciela lasu zamkniętego lub któregośkolwiek z interesowanych.

§. 12.

Jeżeli zamknięcie lasu ma być orzeczonem z powodu budowy kolei lub w celu umożliwienia ruchu na kolei, a przy tem zachodzi konieczność wydania przepisów o doniosłości przewidzianej w postanowieniu §. 8. lit. c) niniejszej ustawy, natenczas winny być zastósowane postanowienia specjalne, obowiązujące co do wyłączenia na rzecz budowy i ruchu kolei żelaznych.

Jeśli jednakowoż przy kolei będącej w ruchu okaże się potrzeba nagłych zarządzeń w myśl §. 7. celem zapobieżenia przerwie w ruchu lub usunięcia przeszkody ruchu na kolei, może władza lasowa lub w jej zastępstwie władza polityczna na wniosek przedsiębiorstwa kolejowego lub też władzy powołanej do nadzoru nad ruchem kolejowym, natychmiast wydać tymczasowe, nie cierpiące zwłoki zarządzenia, potrzebne do odwrócenia grożącego niebezpieczeństwa lub dla usunięcia przeszkody ruchu. Równocześnie ma Władza wydająca te zarządzenia wyznaczyć termin, w którym należy pod zagrożeniem grzywny w §. 55. przewidzianej postawić wniosek o wdrożenie postępowania o wyłączenie w myśl powyższych odrębnych przepisów dla kolei obowiązujących.

§. 13.

Właściciele lasów zamkniętych są odpowiedzialnymi za ścisłe przestrzeganie przepisów o zamknięciu lasu tak osobiście przez siebie jak przez podległych im kierowników gospodarstw lasowych lub organa straży lasowej.

Władza lasowa może kierowników gospodarstw lasowych, w których uznano las lub jego część za las zamknięty, pod przysięgą zobowiązać do ścisłego przestrzegania przepisów wydanych w orzeczeniu o zamknięciu lasu.

5. Lasy obciążone służebnościami.

§. 14.

Lasy, na których ciążyą prawa użytkowania na rzecz osób trzecich (prawa pasania, wrębu, prawa pobierania drzewa lub innych płodów leśnych), powinien właściciel w taki sposób zagospodarowywać i tylko w takiej mierze używać ich na własną korzyść, by dla poborów osób uprawnionych było zawsze zapewnione stałe pokrycie. Również winny być prawa użytkowania, ciążące na lasach wykonywane w sposób o ile możności jak najbardziej uwzględniający potrzebę ochrania lasu.

W szczególności winni właściciele lasu a względnie użytkownicy lasu przestrzegać zachowywania oprócz postanowień zawartych w §. 3. niniejszej ustawy także:

1. Postanowień dalej idących, zawartych w dokumentach regulacyjnych.

2. Następujących przepisów:

a) Zagajniki (Schonungsflächen) powinny z reguły wynosić przy uprawie wysokopiennej jedną piątą, a przy uprawie niskopiennej lub połączonej jedną czwartą część całej przestrzeni leśnej.

Uprawnieni do pasania są obowiązani przez ustanowienie pastuchów lub w inny odpowiedni sposób przeszkodzić pasaniu bydła na zagajnikach. Bydło to powinno być pasane o ile możliwości nie luźnie, lecz wspólnie.

Jeżeli tego wymaga wzgląd na należytą ochronę lasu, powinien przepęd bydła odbywać się drogami do tego stósownemi, choćby dalszemi.

b) Ściółki (liści i szpilek opadłych) nie wolno zbierać inaczej, jak tylko za pomocą drewnianych grabi i w taki sposób, aby nie naruszano i nie zabierano ziemi.

c) Właściciele lasów powinni uprawnionym należące się im drzewo lub ściółkę, po poprzednim zgłoszeniu się, w odpowiednim czasie wyznaczyć do odbioru i wyłączone zagajniki przez odpowiednie znaki uwidocznić. Dzień i miejsce wyznaczenia drzewa i ściółki do odbioru i wyłączenie zagajników winien posiadacz lasu uprawnionym przez przełożonych gmin należycie ogłosić.

d) Wyznaczenie drzewa do odbioru, jeśli chodzi o drzewo stojące na pniu, ma być dokonywane w sposób wykluczający wszelkie nieporozumienia, jeśli zaś chodzi o drzewo już zrąbane lub o leżaki lub odpadki, powinno nastąpić przez wskazanie ich uprawnionemu do odbioru na miejscu złożenia, jeśli wreszcie chodzi o drzewo z pniaków i korzeni, przez oznaczenie miejsca, z kąd drzewo ma być odebrane.

e) Tam, gdzie to jest potrzebne dla ochrony istniejącego młodnika, powinno być drzewo ścięte, obrobione i wywiezione w jesieni lub zimie na śniegu. Zresztą wolno rąbać drzewo także w lecie i na wiosnę, lecz należy je najpóźniej przed początkiem następnej wiosny z lasu usunąć.

Drzewa, które mają być zrąbane, powinny być oddzielone w taki sposób od pozostającego pniaka, by jego wysokość nie przewyższała trzeciej części średnicy zrąbanego drzewa.

Przy zrąbaniu, obrobieniu i wywózce drzewa należy starannie wystrzegać się każdego uszkodzenia pozostającego drzewostanu. Odnosi się to też do wywiezienia ściółki, która powinna być zabrana z lasu najpóźniej w miesiąc po jej nagromadzeniu.

f) Wszystkie płody leśne muszą uprawnieni zabierać z lasu drogami i przy użyciu tych środków komunikacyjnych, jakie istnieją i jakie wskaże właściciel lasu.

Właścicielowi lasu wolno żądać, aby nagromadzone dla uprawnionych drzewo, przed wywiezieniem z lasu przez niego lub jego personal lasowy było cechowane, tudzież zarządzić, iżby uprawnieni kazali sobie wystawiać na płody leśne, które mają zabrać, przekazki (asynagacje), które winny być przy odbiorze tych produktów okazane i przez uprawnionych potwierdzone dla tem pewniejszego stwierdzenia należytego wydania. Płody leśne, których uprawnieni

po upływie wyznaczonego terminu i mimo upomnienia, które właściciel lasu z wyznaczeniem dalszego terminu co najmniej czternaście dni do nich wystosować powinien, z lasu nie usunęli, przepadają na rzecz właściciela lasu i tenże nie jest obowiązany na późniejsze żądanie ich wydać.

§. 15.

Jeżeli wydajność lasu, obciążonego czasowo lub stale prawem użytkowania, nie wystarcza na pokrycie prawa użytkowania wszystkich uprawnionych, lub jeśli właściciel lasu nie jest w stanie stale zaspakajać wszystkich lub niektórych tylko praw osób uprawnionych, bez uchybienia obowiązкови zachowania i utrzymania lasu, jakie nań ustawa nakłada, winna Władza lasowa okręgowa, już to na wniosek właściciela, już to nawet z urzędu, wydać orzeczenie odpowiednie ograniczające, stale lub czasowo, prawa użytkowania las obciążające, przy czem winna uwzględnić ewentualnie udowodnione pierwszeństwo pewnych praw użytkowania przed innymi.

Równocześnie winna Władza w tych wypadkach, kiedy takie ograniczenie praw jest następstwem zagospodarowywania lasu lub użytkowania zeń wbrew przepisom ustawy, a zwłaszcza §. 14. lub wynikiem innych przewinień właściciela lasu albo jego służby, — orzec o odszkodowaniu należącym się uprawnionym za ograniczenie ich użytkowania. Oznaczenie odszkodowania winno nastąpić w myśl zasad zawartych w §. 16.

W innych wypadkach ograniczenia praw użytkowania odeszła Władza uprawnionych z ich pretensjami do odszkodowania na zwykłą drogę prawa.

§. 16.

Okręgowa Władza lasowa winna oznaczyć i przyznać należne uprawnionym za ograniczenie ich praw odszkodowanie w pieniądzu, jeśli sprawa tego odszkodowania nie została załatwioną dobrowolnie zawartą ugodą, zastosowując przepisy §§.: 26. i 27. ces. patentu z d. 5. lipca 1853 (dz. u. p. Nr. 130.) i §§.: 96. do 99. włącznie rozporządzenia ministeryalnego z d. 31. października 1857 (dz. u. p. Nr. 218) z tą jedynie zmianą, iż wartość pieniężna straty w użytkowaniu winna być oznaczona na podstawie cen przeciętnych w dziesięcioleciu, które poprzedziło rozpoczęcie urzędowej rozprawy o ograniczenie praw użytkowania.

Jeśli ograniczenie praw użytkowania jest czasowem, winna Władza oznaczyć i przyznać uprawnionym odszkodowanie jako rentę przez czas trwania ograniczenia płatną, jednakże nie może jej wyznaczyć na dłuższy przeciąg czasu jak lat dziesięć.

Jeżeli ograniczenie praw użytkowania jest stałem, winna Władza powtarzać oznaczenie odszkodowania co lat dziesięć, przyjmując w niem za podstawę ceny przeciętne z poprzedzającego dziesięciolecia.

§. 17.

Jeżeli wskutek parcelacyi gruntu nprawnionego prawo użytkowania ciężące na lesie ma być rozdzielonem na poszczególne części tegoż gruntu, potrzeba na to zezwolenia właściciela lasu obciążonego. W razie odmówienia tego zezwolenia może podział nastąpić tylko na podstawie zezwolenia okręgowej Władzy lasowej. Władza winna udzielić zezwolenia na podział, jeśli:

- a) prawidłowe zagospodarowanie lasu obciążonego wskutek zamierzonej zmiany nie będzie narażone na szkody lub trudności;
- b) podział prawa użytkowania dla zagospodarowania poszczególnych części gruntu rozparcelowanego jest korzystnym;
- c) uprawniony (użytkowca) zgodzi się na odpowiednie zmniejszenie swych poborów w razie, jeśli wskutek zmiany urosną dla właściciela lasu większe koszty przy wydawaniu produktów leśnych lub przy zarządzie i nadzorze lasu.

Przepisy o zabezpieczeniu praw osób trzecich przy parcelacji gruntu uprawnionej pozostają nienaruszone.

Jeśli przeniesienie lub podział prawa użytkowania ma nastąpić bez parcelacji gruntu uprawnionego, natenczas mają zastosowanie postanowienia ustawy cywilnej.

§. 18.

Jeśli uprawnieni odmawiają zezwolenia na odstąpienie części lasu obciążonego osobie trzeciej bez przeniesienia ciężarów, może brak tego zezwolenia na wniosek właściciela lasu lub nabywcy części oddzielonej być zastąpionym pozwoleniem właściwego sądu realnego. Sąd ma o tem orzec wedle przepisów o postępowaniu w sprawach niespornych po zniesieniu się z okręgową Władzą lasową i po przeprowadzeniu dochodzeń ewentualnie potrzebnych.

§. 19.

Okręgowa Władza lasowa rozstrzyga o wątpliwościach, przeszkodach i sporach, któreby powstały co do sposobu wykonania praw użytkowania, które same przez się nie są sporne, a których sposób wykonania jest uregulowanym w ustawie lasowej.

6. Dzielenie lasów.

§. 20.

Z reguły nie wolno dzielić, ani przez wydzierżawianie częściowe lub w jakikolwiek inny sposób rozkawałkować, następujących lasów:

1. Lasów, które należą do gmin, części gmin (miejscowości), poszczególnych klas członków jakiejś gminy lub do tak zwanych sąsiedztw.

2. Lasów, które w drodze wykupna serwitutów odstąpiono spółkom uprawnionych.

Jeżeliby w pewnym szczególnym wypadku wyjątek od tej reguły miał być koniecznym dla posiadaczy lub jakieś szczególniejsze im przynieść korzyści a zarazem nie groził zachowaniu i prawidłowemu zagospodarowaniu poszczególnych części lasu, może Władza lasowa przy zachowaniu odpowiednich ostrożności i warunków na taki wyjątek zezwolić.

Podział lub rozparcelowanie przedsięwzięte bez zezwolenia Władzy jest prawnie nieważnem, a Władza polityczna winna w wykonaniu orzeczenia Władzy lasowej spowodować jednolite zagospodarowanie gruntu leśnego.

§. 21.

Jeżeli podział lasu ma być traktowany jako jedna z czynności agrarnych w rozumieniu ustaw z 7. czerwca 1883 l. 92. do 94. Dz. u. p., względnie ustaw krajowych z dnia 9. grudnia 1899 r. (Dz. u. i rozp. kr. Nr. 18. z r. 1900) „o komasacji gruntów rolnych“ i z d. 9. grudnia 1899 r. (Dz. u. i rozp. kr. Nr. 20. z r. 1900) „o dzieleniu gruntów wspólnych i regulacji wspólnych praw użytkowania i zarządu“, natenczas zamiast przepisów poprzedzającego §. 20. winny być zastosowane co do zezwolenia na podział postanowienia tychże ustaw.

7. Prowadzenie gospodarstwa w lasach.

§. 22.

Lasy ze względu na to czyją stanowią własność lub w czym zostają zarządzie i jakim celom służą, dzielą się na:

- a) lasy państwowe, mianowicie lasy będące własnością państwa i te lasy, któremi zarządzają bezpośrednio władze państwowe, których dochody wpływają do kas państwowych;
- b) lasy gminne i lasy wspólne, t. j. takie lasy, które należą do gmin nie mających osobnych statutów i lasy wspólne, które zostały przyznane uprawnionym członkom jednej lub kilku gmin niepodzielnie jako ekwiwalent za wykupione ciężary gruntowe (serwituty) i przez nich niepodzielnie są używane;
- c) lasy miejskie, t. j. lasy stanowiące własność gmin, które mają własne statuta;
- d) lasy kościelne, fundacyjne i szkolne, t. j. lasy, które są własnością parafii kościelnych, związków szkolnych, zakonów duchownych lub takich korporacji, publicznych zakładów naukowych i wychowawczych, wreszcie fundacji pobożnych lub dobroczynnych, stojących pod zarządem publicznym;
- e) lasy dotacyjne, t. j. lasy, które są w użytkowaniu pewnych duchownych lub świeckich dostojników, tudzież lasy, których dochody są przeznaczone wyłącznie dla celów takich pobożnych lub dobroczynnych fundacji lub zakładów, które nie podlegają publicznej administracji;
- f) lasy przemysłowe, t. j. lasy, których płody przerabiają na miejscu większe przedsiębiorstwa lasowo-przemysłowe przy użyciu pary lub elektryczności płody leśne przetwarzające, a stanowiące własność tego samego właściciela, co lasy;
- g) lasy fideikomisowe, należące do prawnie ustanowionych fideikomisów;
- h) lasy prywatne, t. j. takie, które nie należą do żadnej z kategorii wymienionych pod a) do g).

Stosownie do tego, do której kategorii las należy, ustanawia się następujące prawidła o prowadzeniu gospodarstwa w lasach:

- a) Organizacja służby, określenie wymogów co do kwalifikacji personalu zarządzającego lasami państwowymi, wydanie odpowiednich regulaminów, instrukcji służbowych i gospodarczych jest rzeczą c. k. Ministerstwa rolnictwa;
- b) Organizacja służby, określenie, w granicach wydanych przez c. k. Rząd przepisów o egzaminach dla gospodarzy lasowych i służby techniczno-lasowej, wymogów co do kwalifikacji per-

sonału zarządzającego lasami gminnymi i wspólnymi, ustanowienie odpowiednich organów, wydanie instrukcyi i regulaminów służbowych i gospodarczych jest z mocy §. 18. statutu kraj. i §. 98. ustawy gminnej z dnia 12. sierpnia 1866 Dz. u. kr. Nr. 19. w brzmieniu ustanowionem ustawą z dnia 15. lutego 1883 r. (Dz. u. kr. Nr. 59.), tudzież §. 101. ustawy z dnia 13. marca 1889 (Dz. u. kr. Nr. 24.) i §. 97. ustawy z dnia 3. lipca 1896 r. (Dz. u. kr. Nr. 51.) rzeczą Wydziału krajowego i powołanych przezeń organów;

- c) Prowadzenie gospodarki w lasach kościelnych, fundacyjnych, miejskich, dotacyjnych, przemysłowych i fideikomisowych może być poruczonem jedynie gospodarzom lasowym, odpowiednio ukwalifikowanym, przez państwo egzaminowanym.
- d) Właściciele lasów prywatnych nie są krępowani w wyborze osób, którym zechcą poruczyć prowadzenie gospodarstwa w swych lasach, wyjąwszy wypadek przewidziany w §. 23.

§. 23.

Jedynie w razie stwierdzenia, iż gospodarka w prywatnym lesie z powodu braku egzaminowanego gospodarza powoduje obchodzenie się z lasem nie odpowiadające przepisom niniejszej ustawy, ma okręgowa Władza lasowa prawo zmusić właściciela lasu do ustanowienia egzaminowanego gospodarza lasu.

Wydając odpowiednie orzeczenie winna Władza, mając na oku koszt, jaki spowoduje dla właściciela lasu utrzymanie egzaminowanego gospodarza lasowego, i wysokość dochodu, jaki las przynosić może, postanowić, czyli w danym wypadku należy ustanowić osobnego gospodarza lasowego, czy też prowadzenie gospodarstwa lub naczelnie nad niem kierownictwo można poruczyć innemu egzaminowanemu gospodarzowi lasowemu, w danej okolicy zamieszkałemu.

Tam, gdzie się to w obec stosunków zachodzących okaże wystarczającym a dla uniknięcia zbytńich kosztów wskazanem, może Władza poprzestać na ustanowieniu organu, mającego egzamin wymagany dla państwowej pomocniczej służby techniczno-lasowej.

§. 24.

Przepisy o egzaminach dla gospodarzy lasowych i dla służby techniczno-lasowej wydane będą w drodze rozporządzeń.

8. Uwolnienie gruntu od przymusu lasowego.

§. 25.

Krajowa Władza lasowa może na żądanie właściciela po przeprowadzeniu dochodzeń wydać orzeczenie uwalniające grunt od przymusu lasowego.

Na uwolnienie od przymusu lasowego należy zezwolić, jeżeli odnośny grunt bez ujmy publicznych interesów może być wyłączonym z pod uprawy lasowej, a z natury swej nadaje się pod inną korzystniejszą uprawę.

§. 26.

Z gruntu obciążonego służebnościami leśnymi (§. 14.) może na wniosek właściciela lasu pewien obszar być uwolnionym od przymusu lasowego, lecz tylko wtedy, jeżeli stałe pokrycie poborów uprawnionych z pozostającej reszty obciążonego gruntu jest zapewnione a uwolnienie od przymusu lasowego jest zresztą w myśl §. 25. dopuszczalne.

II. Poddanie gruntów przymusowi lasowemu.

§. 27.

Poddanie gruntów, które nie należą do kategorii wymienionych w §. 1. ustępach 1. i 2., przymusowi lasowemu może być zarządzone przez Władzę lasową, jeżeli to jest wskazanem ze względu na jakość gleby nadającej się tylko pod uprawę lasową lub potrzebnem dla osiągnięcia jednego z celów wymienionych w §. 7., ustępy: 1. do 4. i odpowiada dobru publicznemu.

W tych wypadkach nakaz zalesienia i uregulowania gospodarstwa lasowego wydany będzie w formie orzeczenia o zamknięciu lasu w myśl §. 8. lit. c) z zastosowaniem przepisów 4. rozdziału niniejszej ustawy z następującymi jednak zmianami:

1. Właściciel gruntu poddanego przymusowi lasowemu z tego powodu, iż grunt ten z natury swej nie nadaje się pod inną uprawę jak lasową a więc zalesienie odpowiada dobru publicznemu, winien być orzeczeniem wydanem zobowiązanym do zalesienia go własnym kosztem — o ile to dlań przedstawia korzyść gospodarczą, w razie zaś, gdyby to przechodziło jego możność lub nie przedstawiało dlań korzyści, winna Władza albo udzielić mu odpowiedniej pomocy pieniężnej na przeprowadzenie zalesienia, albo grunt odeń nabyć przez wywłaszczenie w celu zalesienia go.

2. Przy oszacowaniu pretensyi do odszkodowania, wynikających ze zamknięcia lasu dla osiągnięcia jednego z celów wymienionych w §. 7. ustępy: 1. do 4. (§. 9.) należy brać za podstawę czysty dochód gruntu wedle jego dotychczasowego rodzaju uprawy, a nadto odpowiednio uwzględniać, czy dany grunt pod innego rodzaju uprawą, której wedle swej jakości i doświadczeń w okolicy uczynionych, bez wyjątkowych wkładów, leżących po za granicami zwykłego gospodarstwa (wysadzania skał, nasypywania ziemi i t. p.) mógłby być oddanym, nie byłby bardziej produktywnym i nie dawałby właścicielowi większej korzyści niż pod uprawą lasową.

3. Właściciel gruntu może żądać zupełnego wywłaszczenia gruntu nawet choćby warunki w §. 10. określone nie zachodziły, wyjąwszy wtedy, jeśli grunt wedle swej jakości nadaje się wyłącznie na las lub na pastwisko, w którym to wypadku żądanie wywłaszczenia jest dopuszczalne tylko pod warunkami wymienionymi w §. 10.

§. 28.

W razie poddania gruntu przymusowi lasowemu z powodu budowy lub ruchu kolei (§. 7. al. 5.) zastosować należy odrębne przepisy o wywłaszczeniu w celu budowy i ruchu kolei.

W razie poddania gruntu przymusowi lasowemu z powodu przedsiębiorstwa dla nieszkodliwego odprowadzenia wód górskich przeprowadzonego w myśl ustawy państwowej z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 117. zastosować należy przepisy powołanej ustawy.

Na gruntach, które leżą w okręgu kosodrzewiny a nie podlegają przymusowi lasowemu w jego pełni i nie są jemu poddane w myśl §§. 27. i 28., są wszystkie czynności zakazane, które wedle doświadczenia pociągają za sobą skutki niebezpieczne dla ogółu, a w szczególności jest zabronionem:

1. wypalanie,

2. czysty wyrąb prowadzony w inny sposób jak w poziomych pasach prostopadłych do kierunku spadu.

§. 29.

Czy i o ile z powodu zalesienia większych obszarów i stoków górskich grunta nie podlegające przymusowi lasowemu mają być pod ten przymus podciągnięte, w jaki sposób nastąpi w takim razie odszkodowanie właściciela tudzież, kto ma pokrywać połączone z tem wydatki określi osobna ustawa krajowa „o zalesieniu ochronnem“.

III. Postanowienia o gruntach nie podlegających przymusowi lasowemu a użytych pod uprawę lasową.

§. 30.

Lasy na gruntach, które nie podlegają przymusowi lasowemu, jako nie wymienione w §. 1. niniejszej ustawy lub uwolnione od przymusu lasowego w myśl §. 25. niniejszej ustawy, są lasami wolnemi.

Do lasów wolnych mają zastosowanie te jedynie postanowienia niniejszej ustawy, które traktują: o obowiązkach sąsiedztwa leśnego, o transporcie płodów leśnych, o pożarach w lasach, o zapobieganiu szkodom zrządanym przez owady i o przestępstwach przeciw własności leśnej.

IV. Transport płodów leśnych.

1. Transport lądem.

§. 31.

Każdy właściciel gruntu jest obowiązany zezwolić na transport przez swe grunta płodów leśnych, które w inny sposób albo wcale nie, albo tylko niestosunkowo wielkim kosztem mogą być z lasu wyprowadzone i dalej transportowane, a nadto jest też zobowiązany zezwolić na poczynienie zarządzeń i potrzebnych przygotowań mających umożliwić transport. Właściciel gruntu ma prawo zastrzedz w tem zezwoleniu, by transport odbywał się w sposób dlań jak najmniej szkodliwy. Właściciel lasu, korzystający z obcych gruntów dla swych płodów leśnych, jest obowiązany do wynagrodzenia szkody wyrządzonej właścicielowi gruntu, przez który transportuje, może jednak dochodzić swych ewentualnych pretensyi z tego tytułu w drodze regresu na zwykłej drodze prawnej czy to przeciw kupcowi drzewa, czy przeciw przedsiębiorcy transportu.

Jeżeli na żądanie właściciela lasu o pozwolenie na użycie obcych gruntów do transportu płodów leśnych właściciel tych gruntów wogóle się niezgodzi lub jeżeli właściciel lasu uważa jego żądania co do sposobu urządzenia transportu za zbyt wygórowane, winna Władza polityczna na wniosek właściciela lasu, o ile możności na podstawie opinii okręgowej Władzy lasowej, w myśl powyższych przepisów, orzec o jego żądaniu co do użycia obcych gruntów do wyprowadzania, jakoteż o zabezpieczeniu wynagrodzenia szkody, które ewentualnie właściciel lasu przed rozpoczęciem robót winien złożyć jako kaucyę.

Jeśli właściciel gruntu nie jest zadowolonym z oznaczonej kwoty odszkodowania, może dochodzić swych dalszych roszczeń w zwykłej drodze prawnej. Skoro jednakowoż tymczasowo oznaczona kwota odszkodowania jest złożoną, transport drzewa nie może być wstrzymany.

Do transportu drzewa przez grunta kolejowe potrzeba zawsze zezwolenia Władzy politycznej, którego Władza polityczna wtedy udzielić winna, jeżeli Władza powołana do nadzoru nad ruchem kolejowym uzna transport za dopuszczalny i tylko pod warunkami przez tę Władzę ustanowionymi. Władza polityczna powinna zarządzić stosowny nadzór nad transportem a w razie niedotrzymania nakazanych warunków nakazać z urzędu zastanowienie transportu.

§. 32.

Jeżeli ze względu na stosunki miejscowe i na ilość uzyskanych płodów leśnych potrzeba do należytego skutecznienia ich transportu założenia dróg, ułożenia torów kolejowych, urządzenia placów składowych lub wykonania takich robót na obcych gruntach, które dla swej natury lub ze względu na ich używanie lub utrzymywanie czynią niemożliwym używanie odnośnych części gruntu przez właściciela, może Władza polityczna zezwolić właścicielowi lasu na czasowe wyłączne używanie części obcego gruntu potrzebnych do odpowiedniego wykonania tych urządzeń, lub — jeśli jest do przewidzenia, iż oddanie tych części gruntu w swoim czasie w stanie, w którym je odebrano, będzie połączone z kosztami nie-stosunkowo wysokimi — dopuścić stałego wywłaszczenia, jedno i drugie jednak może Władza orzec jedynie za zupełnem odszkodowaniem i tylko o tyle, o ile to nie będzie uwłaczać interesom, które mają większe znaczenie dla gospodarstwa krajowego lub dobra publicznego.

Również może właściciel gruntu, na którym takie urządzenia dla transportów leśnych w interesie właściciela lasu mają być zaprowadzone, każdej chwili żądać zupełnego wywłaszczenia części swego gruntu, których używania zażądano choćby tylko czasowo, jeśli ze względu na rodzaj urządzeń transportowych nie jest pewnem, czyli będzie możliwym przyprowadzić te części gruntu napowrót do takiego stanu, aby można z nich korzystać tak, jak przedtem, lub jeżeli ich użycie do transportu drzewa będzie prawdopodobnie trwać czas dłuższy.

Przy wyznaczeniu odszkodowania za części gruntu czasowo użyte należy mieć wzgląd także i na utrudnienia w gospodarstwie na reszcie gruntu, jakie to wyłączenie spowoduje, przy wymierzeniu zaś odszkodowania za grunta stale wywłaszczone, na ewentualny ubytek wartości reszty gruntu.

§. 33.

Jeżeli dla wyjaśnienia stosunków rozstrzygających o ewentualnem zezwoleniu na zajęcie obcych gruntów dla celów transportu drzewa są potrzebne dochodzenia lub roboty wstępne na obcych gruntach, a właściciel tychże odmawia zezwolenia na przeprowadzenie takich dochodzeń lub robót, może mu Władza polityczna nakazać, aby na przeprowadzenie tych badań lub robót wstępnych przez pewien czas za wynagrodzeniem ewentualnych szkód zezwolił. Władza polityczna może przytem zażądać od właściciela lasu poprzedniego złożenia kwoty, odpowiadającej ewentualnemu odszkodowaniu.

§. 34.

Nie wolno spuszczać, zrzucać lub wywłoczyć (wysmykiwać) drzewa po stromych zboczach, w porze, gdy nie ma śniegu, jeśli przez to ziemia bywa wzruszana i tworzenie się wyrw lub usypisk kamiennych staje się nieuniknionem; również nie wolno czynić tego w kierunku ku publicznym drogom i rzekom, kolejom, obcym budynkom i miejscowościom. Przez publiczne drogi i rzeki, przez osady, wzdłuż obcych budynków lub ponad nie, wolno zakładać koleje lasowe, drogi ryzowe, ryzy drewniane lub linewkowe i inne przyrządy do transportu drzewa tylko za pozwoleniem Władzy politycznej po poprzednim dochodzeniu i przesłuchaniu wszystkich interesowanych.

2. Transport drzewa wodą.

§. 35.

Splawianie drzewa, t. j. spuszczenie drzewa wodą, czy to związane, czy nie związane, tudzież zakładanie budowli do splawiania (budowli celem napiątrzenia lub skierowania wody, rzeszotek i t. p.) mają nastąpić jedynie na podstawie poprzedniego pozwolenia Władzy politycznej, wydanego o ile możności po zasięgnięciu opinii Władzy lasowej. Jeżeli do splawiania jest koniecznym potrzebne użycie obcych wód prywatnych, to powinny być zastosowane odpowiednio przepisy §. 31.

Jeżeli do odpowiedniego założenia budowli potrzebnych do splawiania na wodach publicznych lub prywatnych potrzeba użycia lub zupełnego odstąpienia obcych gruntów, można odstąpienia ich zażądać za odszkodowaniem względnie wywłaszczeniem w myśl §. 32.

§. 36.

Co do przeprowadzenia ewentualnych badań lub robót przedwstępnych dla transportu drzewa wodą mają zastosowanie przepisy §. 33.

§. 37.

Każdemu wolno się starać o upoważnienie do splawiania drzewa i o pozwolenie na wystawienie budowli potrzebnych do splawiania. W prośbach o nowe upoważnienia do splawiania lub o odnowienie wygasających upoważnień do splawiania powinny być podane o ile możności jak najdokładniej: czas splawiania, miejsce, skąd splaw ma się zacząć, dokąd ma sięgać, tudzież ilość i jakość drzewa, które będzie splawiane. W prośbach o pozwolenie na wystawienie lub zmianę budowli do splawiania powinno być podane miejsce i cel budowli, które się ma wystawić lub zmienić, a w dołączonych rysunkach i opisach powinno być uwidoczniom zamierzone urządzenie budowli i ich stosunek do innych budowli wodnych, które na tej wodzie splawnej istnieją. Władza polityczna powinna tak podania o nowe upoważnienia do splawiania, jak o wznowienia wygasających upoważnień do splawiania lub o wystawienie budowli do splawiania, ogłosić natychmiast w tych gminach i obszarach dworskich, przez których terytorium splaw ma się odbywać, lub na których terytorium rozciągałby się wpływ zamierzonych budowli do splawiania.

Kto się chce starać o upoważnienie do spławiania na tej samej przestrzeni wody, winien wnieść swe podanie do odnośnej Władzy politycznej, jeśli chodzi o upoważnienie do spławiania na rok bieżący, w ciągu dni 14, zresztą zaś w ciągu sześciu tygodni od chwili ogłoszenia przez Władzę, że jakieś podania o upoważnienie na spław lub budowę do spławu wniesione zostały.

Po upływie tego terminu ma Władza polityczna przeprowadzić potrzebne dochodzenia komisyjne na miejscu w obecności przedstawicieli odnośnych gmin, obszarów dworskich, wszystkich sąsiadów i innych interesowanych, jakoteż rzeczoznawców i wydać orzeczenie na podstawie tych dochodzeń lub stosunków znanych Władzy zkądinąd.

§. 38.

Jeżeli podanie dotyczy uzyskania upoważnienia na spław na wodzie spławnej, co do której już komuś przysługuje wyłączne uprawnienie do spławiania, to nie można bez zezwolenia uprawnionego udzielić nikomu innemu upoważnienia do spławiania na tej samej wodzie, jak długo to upoważnienie do spławiania trwa. Upoważniony jest jednakowoż związany przepisami ustawowymi, odnoszącymi się do odbioru drzewa spławnego lub tegoż wspólnego spławiania, budowli ochronnych i szkód spowodowanych spławieniem, tudzież w ogóle co do wykonania upoważnienia do spławiania.

§. 39.

Z wyjątkiem wypadku przewidzianego w §. 38. należy tylko wtedy odmówić zezwolenia na spław lub wystawienie budowli do spławiania, jeżeli zamierzony spław lub budowla do spławiania w danych stosunkach może za sobą pociągać niebezpieczeństwo dla ogółu, lub jest dla jakiegoś publicznego interesu szkodliwą, lub też wymagałaby usunięcia innych zakładów, które ze względów gospodarczych lub innych publicznych względów są większej wagi, a nie dadzą się przenieść na inne miejsce, lub, gdy wreszcie spław lub budowla do spławiania spowodowałyby prawdopodobnie takie szkody, którychby starający się o spław nie mógł wynagrodzić.

§. 40.

Spław, uznany za dopuszczalny, co do którego ubiegający się w terminie, im przez Władzę polityczną wyznaczonym, dobrowolnie zgodzić się nie mogą, należy rozdzielić w ten sposób, iż dla każdego z starających się ustanawia się osobne pory do spławiania, jeżeli taki podział jest możliwym bez straty korzyści, które daje transport drzewa wodą w stosunku do transportu lądem.

Jeżeli nie dadzą się ustanowić dla wszystkich kompetentów odrębne pory do spławiania lub jeżeli pozział czasu do spławiania bez utraty wywymienionych korzyści w ogóle nie jest możliwym, należy przy ustanowieniu osobnej pory do spławiania, względnie wyłącznego uprawnienia do spławiania, przyznać pierwszeństwo temu ze starających się, który wykazał, iż ilość drzewa, które on ma spławiać, ma większą wartość, niżli to, co inni starający się mają spławiać.

Przy równej wartości drzewa, o którego spław chodzi, należy przyznać pierwszeństwo temu, który od dłuższego czasu spławiał, a w braku takiej różnicy temu, który potrzebuje upoważnienia do spławu na dłuższej przestrzeni.

Jeżeli który ze współkompetentów może część drzewa równym w przybliżeniu kosztem, jak przy spławianiu, także i łądem sprowadzić do jakiejś drogi komunikacyjnej, to ta część ilości drzewa nie powinna być wziętą w rachubę przy ocenieniu wartości drzewa, które ma być spławianem.

§. 41.

Ci, którym dano upoważnienie do spławiania, są zobowiązani na żądanie tych współkompetentów, którym nie udzielono upoważnienia do spławiania, i wedle ich wyboru, drzewo mające być spławionem albo odkupić od tych współkompetentów wedle cen miejscowych, albo je za stosownem wynagrodzeniem spławiać, jeżeli to nie przeszkadza spławieniu ich własnego drzewa. Jeżeli w ten sposób nie wszystko drzewo może być spławianem, to należy się pierwszeństwo drzewu tych współkompetentów, które się znajduje najbliżej składów drzewa tego, kto uzyskał upoważnienie do spławiania.

§. 42.

Jeśli jest kilku starających się o pozwolenie na wystawienie budowli do spławiania na jednym miejscu lub w miejscach sobie bardzo blizkich i jeśli uznano budowlę za dopuszczalną, a między starającymi się nie przyjdzie do zgody w terminie przez Władzę polityczną oznaczonym, natenczas kwestya, komu z kompetentów należy się pierwszeństwo, ma być rozstrzygniętą wedle przepisów §. 40.

§. 43.

Nowe budowle do spławiania powinny być tak urządzone, aby ani nie szkodziły spławom już dozwołonym, ani też nie przeszkadzały działalności już istniejących i w ruchu będących budowli i urządzeń do spławiania.

Wszelkie budowle do spławiania muszą być oddane nowym przedsiębiorstwom uprawnionym do spławiania na ich żądanie do użytku za stosownem wynagrodzeniem, jednakowoż tylko o tyle, o ile nie należą do osób mających wyłączne uprawnienie do spławiania i o ile to nie stoi na przeszkodzie ich użyciu przez właścicieli.

Jeśli właściciel swych urządzeń do spławiania nie chce dłużej w dobrym stanie utrzymywać, winien je sprzedać lub wydzierżawić temu, ktoby się zobowiązał do ich utrzymania, lub też winien spowodować orzeczenie Władzy politycznej w tej sprawie i w miarę tegoż urządzenia te w zupełności lub częściowo rozebrać.

§. 44.

Każdy uprawniony do spławiania jest obowiązany zabezpieczyć brzegi, budynki i budowle wodne, które są zagrożone przez spław, na własny koszt, — o ile Władza polityczna to za potrzebne uzna — odpowiednimi budowlami ochronnymi.

Do kosztów takich budowli ochronnych, które bywają wykonane celem ochrony od uszkodzeń przez wylewy wody w ogóle, powinien uprawniony do spławiania przyczyniać się o tyle, o ile one ułatwiają mu prowadzenie spławu lub wynikają z obowiązku oznaczonego w pierwszym ustępie niniejszego paragrafu.

§. 45.

Uprawnionym do spławiania, ich robotnikom i nadzorcom nie wolno zabraniać przejścia przez obce grunta wzdłuż wody spławnej celem prowadzenia spławu.

Dla składania drzewa spławianego ma Władza polityczna ustanowić stałe miejsca, poza których obrębem nie wolno drzewa wylądowywać lub składać, wyjąwszy w razie koniecznej potrzeby (§. 9. ustawy państwowej z dnia 30. maja 1869 Dz. u. p. l. 93., względnie ustawy krajowej z dnia 13. marca 1875 Dz. u. kr. l. 71).

Uprawniony do spławiania winien wynagrodzić właścicielom ewentualne uszkodzenia gruntów spowodowane przechodzeniem, tudzież użyciem gruntów jako placów składowych.

§. 46.

Jako rękojmię, iż dotrzymane będą warunki, pod którymi udzielono pozwolenia na spławianie lub wystawienie budowli do spławiania, a w szczególności jako rękojmię odszkodowania, może Władza przy udzieleniu zezwolenia nakazać złożenie odpowiedniej kaucyi.

Kaucya ta powinna być zawsze w ściśle oznaczonej wysokości złożoną.

§. 47.

Upoważniony do spławiania powinien po ukończeniu każdego poszczególnego okresu spławu, t. j. spławów dokonanych w jednej dobie, natychmiast Władzy politycznej o tem donieść. Władza wezwie niezwłocznie wszystkich interesentów ogłoszeniem, które ma być opublikowanem w odnośnych gminach, aby ewentualne pretensye do odszkodowania zgłosili w ciągu dni 14 od chwili ogłoszenia tego w odnośnej gminie, o ile tego już przedtem nie uczynili. Upoważniony do spławiania nie odpowiada za pretensye o odszkodowanie, któreby były zgłoszone po upływie tego terminu, chybaby jego obowiązek do odszkodowania był uzasadniony wedle §. 74.

§. 48.

Upoważniony do spławiania winien wynagrodzić szkody, o ile zostanie udowodnionem, że były spowodowane wyłącznie przez spław, tudzież te szkody, które nastąpiły wskutek spławiania mimo budowli ochronnych. Uszkodzenia, które nie są spowodowane wyłącznie przez spław, mają ponieść stosunkowo poszkodowani i uprawniony do spławiania, a gdyby stosunek nie dał się ściśle oznaczyć, ponieść je mają po połowie.

Za szkody, któreby nastąpiły także w razie niewykonywania spławu, upoważniony do spławiania nie jest obowiązany płacić wynagrodzenia.

§. 49.

Spławianie drzewa w tratwach od tego miejsca, gdzie strumień użyty do wyprowadzania drzewa staje się rzeką spławną lub wpada do rzeki większej otwartej w ogóle dla spławiania tratw, nie podlega przepisom niniejszej ustawy lecz ogólnym przepisom istniejącym dla spławiania tratw na odnośnej rzece, względnie osobnym przepisom, które Władza polityczna wyda (regulaminem spławiania).

V. Pożary lasów.

§. 50.

Kto spostrzeże ognisko opuszczone, niezagaszone w lesie lub na skraju lasu, jest obowiązany zagasić je, a gdyby tego uczynić nie mógł, zawiadomić o tem mieszkańców najbliższego domostwa, na których w takim wypadku ciąży obowiązek doniesienia o tem natychmiast przełożonemu gminy, właścicielowi lasu lub tegoż służbie lasowej.

W taki sam sposób należy postąpić w razie spostrzeżenia pożaru w lesie.

Kto o spostrzeżonym przez się ogniu w lesie nie doniesie naczelnikowi gminy lub właścicielowi lasu ulegnie karze od 10 K. do 30 K. lub karze aresztu od jednego do trzech dni.

Właściciel lasu, służba lasowa lub naczelnicy gmin mogą zawezwać wszystkich mieszkańców okolicznych miejscowości do gaszenia pożaru lasu. Ludność zawezwana ma się zjawić niezwłocznie na miejscu pożaru z przyrządami potrzebnymi do gaszenia, jako to oskardami, motykami, ryskalami, siekierami, wiadrami itp. i udzielić wszelkiej możliwej pomocy, potrzebnej dla stłumienia pożaru.

Naczelnicy gmin i służba lasowa powinni towarzyszyć gaszącym. Kierownictwo robót przy gaszeniu należy, o ile chodzi o gaszenie w lasach wymienionych w §. 22. *a—g.* do będącej na miejscu najstarszego rangą ze służby lasowej, o ile zaś chodzi o las prywatny, do właściciela lasu lub jego zastępcy, a gdyby go nie było, do naczelnika gminy, na której obszarze pożar lasu wybuchł, lub do tegoż zastępcy. Zarządzeniom kierownika robót przy gaszeniu winni gaszący bezwarunkowe posłuszeństwo.

Inni naczelnicy gmin i reszta służby lasowej mają pilnować porządku i wykonania środków zarządzonych celem gaszenia.

Po ugaszeniu pożaru należy pogorzeliisko stosowną strażą wedle potrzeby przez pewien czas obstarwić, a ludzi do tego potrzebnych winien opłacić właściciel lasu.

Jeżeli zarządzenia wydane celem stłumienia pożaru w lesie spowodują uszkodzenie obcej własności, winien to wynagrodzić właściciel lasu, w którym pożar wybuchł, z wyjątkiem wypadku, gdy przez te zarządzenia uchroniono poszkodowanego od większej szkody.

Naczelnicy gmin, którzy na wezwanie odmawiają pomocy do gaszenia pożaru w lesie, winni być ukarani grzywną od 10 K. do 100 K., mieszkańcy zaś gminy, którzy nie stawiają się do ognia bez dostatecznego powodu, podlegają grzywnie od 10 K. do 30 K. lub karze aresztu od jednego do trzech dni.

Wypalanie zarośli, suchego perzu i t. p. w pobliżu lasów może być przedsięwzięciem tylko za pozwoleniem naczelnika gminy i właścicieli sąsiednich lasów.

VI. Szkody wyrządzone przez owady.

§. 51.

Właściciele lasów mają obowiązek zastosować w gospodarstwie lasowem środki, przez których użycie można z reguły zapobiedz nadmiernemu rozmnażaniu się szkodliwych owadów.

Jeśli atoli takie owady pojawiają się w chociażby nieznacznie większej, jak zwykle ilości, mają właściciele lasów obowiązek natychmiast donieść o tem Władzy politycznej i okręgowej Władzy lasowej, a to pod zagrożeniem grzywny od 10 do 100 koron.

W takich wypadkach ma Władza polityczna natychmiast zarządzić potrzebne dochodzenia, przesłuchać przytem interesowanych właścicieli lasów, względnie tychże służbę lasową, a na podstawie wyniku swych dochodzeń wydać stosowne zarządzenia natychmiastowe na koszt właściciela lasu.

Jeśli jednakowoż mimo zarządzonych środków, szkodliwe owady pojawiają się w takich ilościach, iż także i lasy sąsiednich właścicieli są zagrożone, to właściciele tych lasów i mieszkańcy sąsiednich gmin są na wezwanie Władzy politycznej obowiązani do współdziałania względnie pomocy, ci ostatni jednakowoż tylko za stosownem wynagrodzeniem.

Koszta narosłe mają ponieść interesowani właściciele lasu wedle wartości obszaru lasu zagrożonego przez owady, a w razie, gdyby koszta te przenosiły możność interesowanych, winny być pokryte na podstawie decyzji krajowej Władzy lasowej z funduszu kultury krajowej.

VII. Utrzymanie ewidencji stanu zalesienia.

§. 52.

Stan lasów, rodzaj ich uprawy, zalesienia, przyjęty w nich sposób gospodarowania i istniejące urządzenia do transportu drzewa, powinny być w każdym powiecie politycznym wedle ich głównych stosunków spisane w katastrze lasowym. W katastrze tym winny też być wpisywane wszelkie zmiany, jakie zajądą co do każdego lasu.

Dokładniejsze przepisy o tem wyda na podstawie opinii krajowej Władzy lasowej Minister rolnictwa w drodze rozporządzeń.

Właściciele lasów i posiadacze urządzeń do transportu drzewa są obowiązani na żądanie dostarczyć Władzy lasowej danych potrzebnych do założenia i utrzymania katastru lasowego.

W razie wykarczowania lasu wolnego i obrócenia odnośnego gruntu pod innego rodzaju uprawę winien właściciel gruntu w ciągu trzech miesięcy od rozpoczęcia karczowania donieść o tem okręgowej Władzy lasowej celem sprostowania katastru lasowego.

VIII. Nadzór nad gospodarstwem lasowym.

§. 53.

Władze lasowe (§. 57.) winny czuwać przez powołane do tego organa, by w lasach im terytorialnie podległych gospodarstwo odpowiadało przepisom niniejszej ustawy.

Jeżeli dla gospodarstwa w poszczególnych lasach wydano nadto inne specjalne przepisy, które nakładają na właścicieli lub użytkowców ograniczenia w używaniu, winny Władze przy wykonywaniu nadzoru przestrzegać wykonywania także tych specjalnych przepisów i zażądać od czynników lub Władz powołanych do nadzoru nad administracją takich leśnych majątków usunięcia ewentualnych niewłaściwości lub nadużyć.

Władze lasowe mogą poruczyć naczelnikom gmin czuwanie nad tem, czy w pewnych miejscowościach nie zdarzają się wypadki obchodzenia przepisów ustawy lasowej lub wydanych na jej podstawie zarządzeń a do czynności takiej upoważnieni naczelnicy gmin mają obowiązek donosić Władzy o dostrzeżonych wypadkach nie przestrzegania ustawy.

Zresztą jest każdy uprawnionym do wnoszenia doniesień do Władzy o wypadkach nie przestrzegania przepisów niniejszej ustawy i rozporządzeń wydanych na jej podstawie.

§. 54.

Władza lasowa jest uprawnioną, zażądać odnośnie do lasów podlegających przymusowi lasowemu od właściciela lasu przedłożenia planów gospodarczych lub sumarycznego technicznego programu gospodarstwa lasowego zamierzonego na pewien przeciąg czasu, celem zbadania i zatwierdzenia go przez Władzę, a to wówczas, jeśli Władza nabędzie przekonania, że brak takiego planu powoduje w lesie niezgodną z przepisami niniejszej ustawy.

Niniejszy przepis nie uchyla obowiązku właścicieli lasu, nałożonego ustawą, do przedłożenia planów gospodarstwa lasowego lub podobnych elaboratów w innych także wypadkach.

Jeśli chodzi o lasy gminne, wspólne, miejskie, kościelne, fundacyjne, dotacyjne lub fidei-komisowe (§. 22 *b*) do *g*) włącznie, w których wszystkie lub niektóre użytki pobierają wprost uprawnione jednostki, Władza może w wypadku przewidzianym w ustępie 1. niniejszego paragrafu i w celu tamże oznaczonym zażądać przedłożenia planu gospodarstwa lasowego, w którym winny być uregulowane wszystkie te stosunki, których uporządkowanie wedle uznania Władzy jest przy wspólnem używaniu lasu potrzebnem dla utrzymania porządku i zachowania przepisów ustawy.

§. 55.

Władza winna wydać takie zarządzenia, jakie okażą się potrzebne, celem usunięcia w odpowiednim terminie stanu rzeczy sprzecznego z ustawą a spowodowanego przez jakąś czynność lub zaniechanie.

Zobowiązanie do wykonania tych zarządzeń ciąży na posiadaczu odnośnego lasu lub zakładu do transportu drzewa, co nie wyklucza prawa do odszkodowania, które może mieć posiadacz przeciw trzeciej osobie jako ponoszącej winę, a którego to prawa może dochodzić w zwykłej drodze prawnej.

Za niewykonanie takich zarządzeń może Władza polityczna wymierzać kary porządkowe do wysokości 200 koron, które w razie nieściągalności należy zamienić w myśl §. 73. na areszt. Jeśli te kary okażą się bezskutecznymi lub jeśli publiczne lub prywatne interesa wymagają gwałtownie usunięcia stanu sprzeciwiającego się ustawie, ma Władza polityczna zarządzić wykonanie wszystkiego, co jest potrzebne, na koszt i niebezpieczeństwo zobowiązanego.

§. 56.

Jeśli właściciel lub jego służba:

1. działają kilkakrotnie i wśród okoliczności obciążających wbrew obowiązkowi zachowania lasu (§§. 2. do 6.)

2. nie uwzględniają polecenia Władzy o jednolitem zagospodarowaniu lasu, wydanego w myśl §. 20.

3. lekceważą w sposób rażący zarządzenia wydane w celu zapobieżenia szkodom wyrządzanym przez owady, natenczas jest Władza lasowa uprawnioną na czas potrzeby powołać dla dotyczącego lasu stosowną osobę na zarządcę lasu (Waldbesorger) celem prowadzenia gospodarstwa lasowego wedle instrukcyi, która dla każdego poszczególnego wypadku będzie wydana.

W tej instrukcyi należy ograniczyć prawa zarządcy lasu stosownie do celu, który miano na oku powołując go.

Zarządca lasu jest wobec Władzy odpowiedzialnym za wprowadzenie stosownej gospodarki lasowej i nie może być ograniczonym w swej działalności gospodarczej przez rozporządzenia właściciela lasu. Wszystkie organa gospodarcze i straż lasowa są mu też bezwarunkowo podległe.

O wątpliwościach i sporach co do zakresu działania zarządcy lasowego wobec właściciela lasu rozstrzyga Władza lasowa.

Koszta połączone z takim zarządzeniem ponosi właściciel lasu i winien on w razie udzielenia zaliczki na ten cel ze środków państwowych zwrócić ją i w tym celu, jeśliby to było potrzebnem, musi zezwolić na spieniężenie płodów lasowych przez zarządcę lasowego.

IX. Władze i postępowanie z wyłączeniem spraw karnych.

§. 57.

Do wykonania postanowień niniejszej ustawy powołanemi są następujące władze:

A) Jako Władze orzekające w sprawach gospodarczo-lasowych i uprawnione do przedkładania w tychże sprawach wniosków i opinii Władzom wyższym i wykonawczym:

1. c. k. Okręgowe Komisyje lasowe;
2. c. k. Krajowa Komisya lasowa;
3. c. k. Ministerstwo rolnictwa.

B) Jako Władze czuwające nad wykonaniem niniejszej ustawy i orzekające o karach za niewykonanie przepisów tej ustawy, względnie wydanych na jej podstawie orzeczeń, a zarazem jako Władze wykonawcze w sprawach lasowych:

1. c. k. Władza polityczna powiatowa;
2. c. k. Władza polityczna krajowa;
3. c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z c. k. Ministerstwem rolnictwa.

§. 58.

C. k. okręgowe Komisyje lasowe utworzone będą dla 24 okręgów lasowych, na które kraj w wykonaniu niniejszej ustawy podzielony będzie.

Podział kraju na okręgi lasowe ustanowi c. k. Namiestnictwo rozporządzeniem, wydanem w porozumieniu z Wydziałem krajowym. Siedziby c. k. okręgowych Komisyji lasowych będą wyznaczone w tych miastach powiatowych, których położenie najlepiej odpowiadać będzie interesom gospodarstw leśnych w okręgu.

§. 59.

C. k. okręgowe Komisye lasowe składają się z:

1. c. k. Starosty tego powiatu, w którym wyznaczono siedzibę dla Komisji, lub jego zastępcy, jako przewodniczącego;
2. c. k. Komisarza lasowego;
3. mianowanego przez c. k. Namiestnika, na przedstawienie Komitetu, jednego z dwu Towarzystw gospodarskich w kraju, przedstawiciela gospodarzy lasowych z okręgu, lub jego zastępcy;
4. mianowanego przez c. k. Namiestnika przedstawiciela zawodowych leśników zamieszkałych w okręgu, lub jego zastępcy;
5. delegata Wydziału krajowego, mianowanego z pośród zawodowych gospodarzy lasowych zamieszkałych w powiatach, które tworzą okręg lasowy, lub jego zastępcy.

Członkowie Komisji pod: 3, 4 i 5 wymienieni są mianowani na kadencye trzechletnie.

Komisye okręgowe obradują gremialnie i orzekają, względnie uchwalają na podstawie wniosków wybranych przez się referentów. Orzeczenia i uchwały Komisji zapadają większością głosów; w razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący.

Komisye okręgowe wydają: 1) orzeczenia w sprawach ich orzecznictwu w niniejszej ustawie poddanych, 2) wypracowują dla gospodarstw lasowych plany gospodarcze i normy, czyli przepisy dla lasów zamkniętych, chronionych, lub źle zagospodarowywanych; 3) wnoszą do c. k. krajowej Komisji lasowej uchwalone przez się przedstawienia w sprawach gospodarczo-lasowych, tudzież wnioski co do sposobu wykonania postanowień niniejszej ustawy.

Członkowie mniejszości Komisji okręgowej mogą wnieść przeciw zapadłej uchwale Komisji, a to w ciągu dni 14 od jej powzięcia, umotywowane przedstawienie do c. k. krajowej Komisji lasowej za pośrednictwem c. k. Starostwa, w którego siedzibie urządzuje okręgowa Komisya lasowa.

Tok urzędowania Komisji okręgowych, czas ich zbierania się, wynagrodzenie członków, określają szczegółowo instrukcye i regulaminy, które wyda w drodze rozporządzeń c. k. Namiestnictwo, po porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§. 60.

C. k. krajowa Komisya lasowa przy politycznej Władzy krajowej urzędująca, składa się z:

1. c. k. Namiestnika lub wyznaczonego przezeń zastępcy, jako przewodniczącego;
2. referenta spraw kultury lasowej w c. k. Namiestnictwie;
3. c. k. krajowego inspektora lasów w Namiestnictwie;
4. mianowanego przez c. k. Namiestnika z pośród fachowych w kraju zamieszkałych leśników, członka Komisji lub jego zastępcy;
5. z dwu delegatów Wydziału krajowego lub ich zastępców;
6. z dwu delegatów obu krajowych Towarzystw gospodarskich (po jednym z każdego), lub ich zastępców;
7. z jednego delegata galicyjskiego Towarzystwa lasowego, lub jego zastępcy.

Członkowie Komisji, mianowani (4) lub delegowani (5, 6 i 7), są mianowani względnie delegowani na trzechletnie kadencye.

C. k. krajowa Komisya lasowa obraduje i uchwała, względnie orzeka w sprawach gospodarczo-lasowych pod przewodnictwem c. k. Namiestnika lub jego zastępcy jako:

1. druga instancja w sprawach rozstrzygniętych w orzeczeniach c. k. okręgowych Komisji lasowych;
2. pierwsza instancja w tych sprawach, które w niniejszej ustawie jej orzecznictwu zastrzeżone zostały.

Uchwały Komisji zapadają na podstawie wniosków wybranych przez nią referentów, większością głosów, a w razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący.

C. k. krajowa Komisya lasowa jest organem uprawnionym do udzielania opinii, przedkładania wniosków i memoriałów w sprawach gospodarczo-lasowych, dotyczących bądź kraju całego, bądź jego okolic, dalej w sprawach wykonania ustawy lasowej i przeprowadzenia zmian w jej postanowieniach lub sposobie jej wykonania. Opinie swe, wnioski i memoriały, wypracowane już to na żądanie Władz, już na wniosek okręgowych Komisji lasowych lub na wnioski swych członków, może Komisya krajowa przedkładać c. k. politycznej Władzy krajowej, o ileby chodziło o działalność władz wykonawczych (§. 57. ustęp B), lub za pośrednictwem c. k. Władzy politycznej krajowej, c. k. Ministerstwu rolnictwa, względnie Wydziałowi krajowemu i Sejmowi krajowemu.

Komisji krajowej służy prawo wydawania poleceń Komisjom okręgowym i c. k. powiatowym Władzom politycznym do przeprowadzenia badań, udzielania wyjaśnień, zbierania materyałów itp.

Tok urzędowania Komisji krajowej, czas i porządek jej obrad, organizacya biur, wynagrodzenie członków, określone będą regulaminem i instrukcją, które wyda na podstawie uchwał Komisji c. k. Ministerstwo rolnictwa w porozumieniu z c. k. Ministerstwem spraw wewnętrznych.

§. 61.

Orzeczenia i zarządzenia przekazane w poprzedzających postanowieniach niniejszej ustawy c. k. Władzom lasowym względnie c. k. Władzy politycznej ma wydać z reguły w pierwszej instancji c. k. okręgowa Komisya lasowa, względnie polityczna Władza powiatowa, z wyjątkiem jedynie następujących spraw, co do których orzeczenia już w pierwszej instancji zastrzega się dla:

A) c. k. krajowej Komisji lasowej:

1. orzeczenie o zamknięciu lasu dla ochrony źródeł leczniczych lub dla utrzymania zalesienia okolicy w stanie odpowiadającym hygienicznemu potrzebom uzdrowiska i spowodowanym leczeniem potrzebom gości (§. 7. ustęp 1.), lub dla zabezpieczenia zaopatrzenia jakiejś okolicy w wodę (§. 7. ustęp 1. i 2.), tudzież orzeczenia o zniesieniu takiego zamknięcia lasu (§. 11., ustęp końcowy);

2. orzeczenia o wnioskach przedsięwzięciach kolejowych lub Władzy powołanej do nadzoru nad ruchem kolejowym, dotyczących tymczasowego zarządzenia odrębnego sposobu gospodarstwa lasowego celem zapobieżenia przerwom lub przeszkodom ruchu (§. 12.);

3. orzeczenia co do podziału lasów (§. 20.);

4. orzeczenia o uwolnieniu gruntów z pod przymusu lasowego (§. 25.);

5. opinie co do żądanego udzielenia upoważnień do spławiania (§. 35.), które mają się rozciągać na kilka powiatów i mają trwać dłużej niż pięć a nie dłużej niż lat dziesięć;

6. orzeczenia o ponoszeniu kosztów narosłych z powodu tępienia szkodliwych owadów (§. 51.);

7. orzeczenia o zarządzenie ustanowienia zarządcy lasu i o instrukcyi, jaką on ma otrzymać (§. 56.).

B) Dla c. k. politycznej Władzy krajowej:

1. zarządzenia nagłe w sprawach mających na celu zapobieżenie przerwom ruchu lub przywrócenie ruchu na kolejach żelaznych (§. 12.);

2. orzeczenia o udzieleniu upoważnień do spławiania (§. 35.), które mają się rozciągać na kilka powiatów i trwać dłużej niż lat 5, a nie dłużej niż lat 10.

Udzielanie upoważnień do spławiania, które mają się rozciągać na wody w obrębie 2 lub więcej krajów koronnych i trwać dłużej niż lat 10, jest rzeczą c. k. Ministerstwa rolnictwa.

§. 62.

W drugiej instancji rozstrzyga: c. k. krajowa Komisya lasowa, względnie c. k. polityczna Władza krajowa, wyjąwszy przypadki przewidziane w §. 61., we wszystkich wypadkach, w których w pierwszej instancji ustawa zostawia orzeczenia lub zarządzenia c. k. okręgowym Komisjom lasowym lub c. k. powiatowym Władzom politycznym.

W trzeciej instancji orzeka c. k. Ministerstwo rolnictwa, o ile chodzi o orzeczenia w sprawach gospodarczo - lasowych, o ile zaś chodzi o zarządzenia i orzeczenia władz wykonawczych c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z c. k. Ministerstwem rolnictwa.

§. 63.

Odwołanie należy we wszystkich wypadkach wnosić do tej Władzy lasowej lub politycznej, która w pierwszej instancji wydała orzeczenie lub zarządzenie ustnie lub pisemnie, w ciągu dni czterdziestu, przyczem nie wlicza się dnia doręczenia.

Odwołanie wniesione w terminie ma skutek zawieszający, jeśli nie wykluczono tego wyraźnie w orzeczeniu względnie zarządzeniu, przeciw któremu ma się wnieść rekurs. To wykluczenie ma tylko wtedy nastąpić, jeśliby zawieszenie mogło cel orzeczenia względnie zarządzenia udaremnić lub mu w wysokim stopniu uwłaczać.

§. 64.

O ile chodzi w postępowaniu w pierwszej instancji o skonstatowanie i wyjaśnienie takich faktycznych stosunków natury technicznej, które mają znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, winna Władza zewzwać do tego rzeczoznawców.

Pozostawia się uznaniu Władzy oznaczenie ilości rzeczoznawców, którzy mają być w danym wypadku powołani, ich wybór i sprawę ich zaprzysiężenia lub uwolnienia od przysięgi.

§. 65.

Minister rolnictwa wyda w drodze rozporządzenia przepisy o kwalifikacji fachowej, którą mają wykazać rzeczoznawcy lasowi, mający być powołani w zastosowaniu §. 64.

§. 66.

Jeśli ktoś żąda na podstawie poprzedzających przepisów niniejszej ustawy odszkodowania lub wywłaszczenia i jeżeli te przepisy nie przekazują tego żądania wyraźnie na zwykłą drogę prawa a nie można osiągnąć porozumienia między interesowanymi, mają Władze lasowe w toku instancji przepisanych dla sprawy głównej, nie uwłaczając przewidzianemu w §. 67. środkowi prawnemu, odszkodowanie należycie oznaczyć i ustanowić warunki wywłaszczenia.

§. 67.

Wolno każdemu, kto się nie czuje zadowolonym decyzją Ministerstwa rolnictwa w kwestyi odszkodowania, zażądać, w ciągu

dni trzydziestu od dnia doręczenia decyzji, sądowego wymiaru i oznaczenia odszkodowania w sądzie właściwym wedle przepisów normy jurysdykcyjnej.

§. 68.

Wymiar i oznaczenie odszkodowania w drodze sądowej ma nastąpić przy odpowiednim zastosowaniu przepisów ustawy z 18. lutego 1878 l. 30. Dz. u. p. o wyłączeniu dla budowy i ruchu kolei; ustanowienie i opublikowanie osobnej listy rzeczoznawców, zarządzane w §. 24. powołanej ustawy, ma być atoli dla spraw, do których się odnosi niniejsza ustawa, zaniechanem.

§. 69.

Co do oznaczenia odszkodowania w drodze ugody, co do złożenia kwoty odszkodowania do sądu i co do uwzględnienia roszczeń, które mają trzecie osoby do zaspokojenia z odszkodowania na podstawie swych praw rzeczowych, zastosować należy przepisy ustawy z dnia 18. lutego 1878 l. 30 Dz. u. p.

Co do wykonania zarządzenia, które uzasadnia pretensję o odszkodowanie, znajdują również przepisy §§. 35. do 38. powołanej ustawy odpowiednie zastosowanie.

§. 70.

Równocześnie z rozstrzygnięciem w sprawie głównej mają Władze lasowe także rozstrzygać w toku instancyi o ponoszeniu kosztów postępowania, przyczem należy wychodzić z zasady, że kosztą ma ponosić przedewszystkiem ta strona, która o wdrożenie postępowania prosiła lub je przez swoje przewinienie spowodowała.

Władza lasowa ma jednakowoż orzec, czyli w danym wypadku nie należy rozłożyć częściowo kosztów także na inne lub też na wszystkie strony interesowane, wedle stopnia interesu, jaki mają strony w uporządkowaniu sprawy głównej i wedle tego, czyli zachowanie się którejś ze stron nie spowodowało szczególnych wydatków, którychby zresztą można uniknąć.

X. Przekroczenia przeciw ustawie lasowej i zarządzeniom na jej podstawie wydanym.

§. 71.

Przekroczenia niniejszej ustawy i zarządzeń wydanych na jej podstawie należy ścigać z urzędu i o ile nie znajduje zastosowania następujący §. 72. lub powszechna ustawa karna, należy winnych karać grzywnami od 10 do 400 koron.

Jeżeli chodzi o przekroczenie przepisów o lasach chronionych lub zamkniętych, przepisów o transporcie płodów lasowych, dalej przepisów o zapobieganiu pożarom lasowym lub szkodom przez owady wyrządzanym, może orzeczenie opiewać na grzywnę wyżwymienioną lub na areszt od jednego aż do czterdziestu dni i tak w jednym jak i w drugim razie na zupełną lub częściową konfiskatę płodów leśnych, które wbrew przepisom uzyskano, przetransportowano lub złożono.

Jeśli takie przekroczenia powodują znaczną szkodę lub zagrażają w wysokim stopniu dobru publicznemu, może być grzywna podwyższoną do sześciuset koron, a areszt do dwóch miesięcy

i można orzec nie tylko konfiskatę wywymienionych płodów leśnych lecz także utratę upoważnienia do transportu drzewa.

Grzywny i kwoty otrzymane ze sprzedaży skonfiskowanych płodów lasowych wpływają do funduszu kultury krajowej.

§. 72.

Przekroczenia, które popełniają użytkownicy przez przekroczenia praw poboru i użytkowania lub przepisów o sposobie wykonywania tych praw, należy traktować wedle przepisów o ochronie dóbr leśnych przeciw bezprawnym czynom osób trzecich (art. I. ustawy wprowadzczej).

§. 73.

Jeśli grzywna wskutek nie wypłacalności ukaranego jest nieściągalną, należy ją przemienić na areszt, przyczem 10 koron ma być liczone za jeden dzień aresztu.

§. 74.

Nakładając karę należy równocześnie także orzec o obowiązku wynagrodzenia szkody wyrządzonej przez przekroczenie, chybaby konieczność dłuższego dochodzenia czyniła nieodzownem przekazanie pretensyi o odszkodowanie sądom cywilnym.

Jeśli orzeczenie karne Władzy politycznej przyznaje odszkodowanie lub takiego odmawia, wolno temu, który się tem orzeczeniem nie zadawalnia, udać się na zwykłą drogę prawa w ciągu dni trzydziestu od dnia prawomocności orzeczenia wydanego w postępowaniu karnem.

§. 75.

Co do kompetencyi Władz politycznych do śledzenia i karania przekroczeń przeciw niniejszej ustawie i zarządzeniom na jej podstawie wydanym, co do terminów do rekursu i co do postępowania znajdują zastosowanie przepisy ogólne istniejące dla postępowania Władz politycznych w sprawach karnych z tą odmianą, że poszkodowanemu przysługuje prawo rekursu także przeciw orzeczeniom uwalniającym.

O karach i o odszkodowaniu lub kosztach z tem połączonych orzeka w najwyższej instancyi Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa.

§. 76.

Śledztwo i ukaranie za przekroczenia przeciw ustawie lasowej i zarządzeniom na jej podstawie wydanym odpada wskutek zadawnienia, jeśli w ciągu sześciu miesięcy od chwili popełnienia przekroczenia przeciw temu, który je popełnił, śledztwa nie wdrożono, co nie uwłącza zobowiązaniu usunięcia spowodowanego przez przekroczenie a istniejącego jeszcze stanu sprzecznego z ustawą.

Pretensyi o odszkodowanie wynikających z przekroczenia zadawnionego — w myśl powyższego postanowienia — można dochodzić w zwykłej drodze prawa.

